

RAVON Academy – Basiscursus reptielen

Herkenning van Nederlandse slangen

Jeroen van Delft & Ferdy Timmerman

Utrecht, 28 juni 2024

RAVON

Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland

Basiscursus reptielen

RAVON Academy

2024: Basiscursus vissen en Basiscursus reptielen

Basiscursus reptielen:

- Algemene herpetologie
- Algemene ecologie, bedreigingen
- Soorten: herkenning, habitats, verspreiding, levenswijze
- Exotische reptielen in Nederland
- Waarnemen en werken in het veld
- Inventarisatie en monitoring - Help mee!

9 online lessen; meer dan 20 lesvideo's
Cursuspakket
Certificaat van deelname

Zie: www.ravon.nl/ravon-academy

Jongen

Levendbarende hagedis

Zandhagedis

Hollandse pot

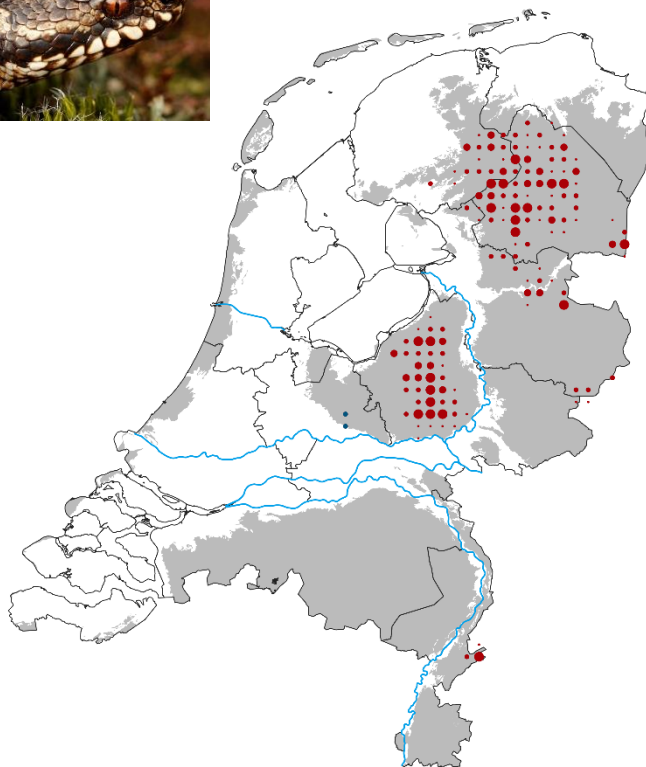
Wat eten onze soorten slangen?

- Ringslang

Adder, verspreiding en trend

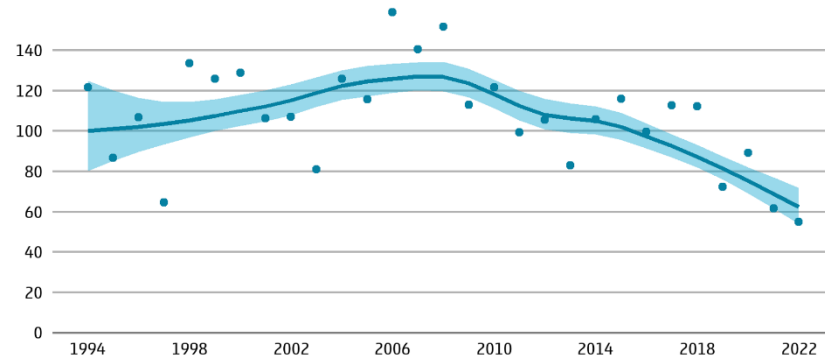
Rode Lijst: Kwetsbaar

Adder, Nederland

Index (1994=100)

Matige afname

Bron: NEM (RAVON, CBS), 2023

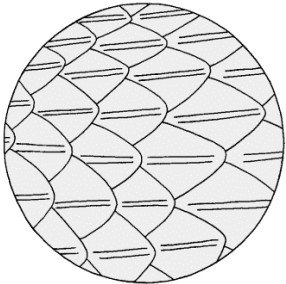
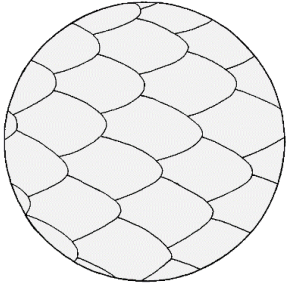

Drie Nederlandse slangensoorten

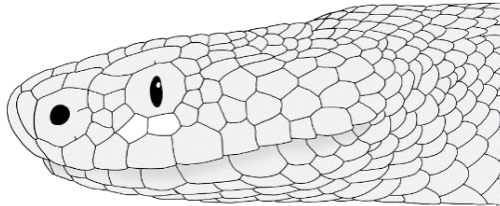
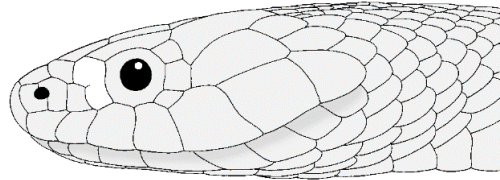

Waar op te letten?

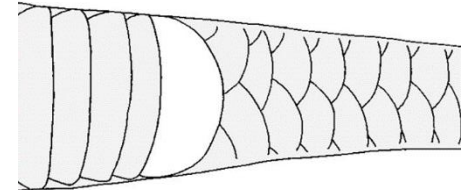
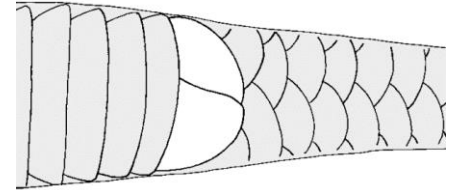
Gladde of gekielde
schubben?

Pupylvorm

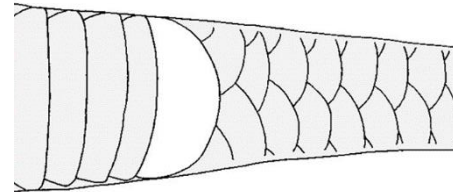
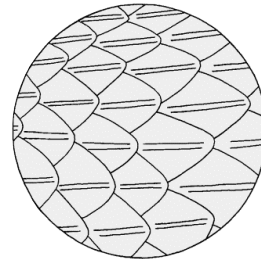
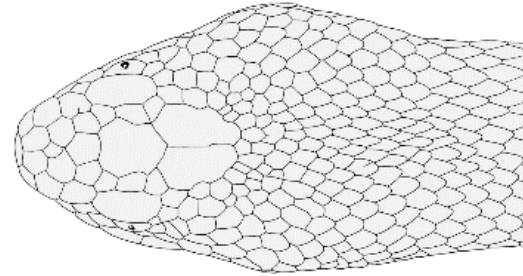
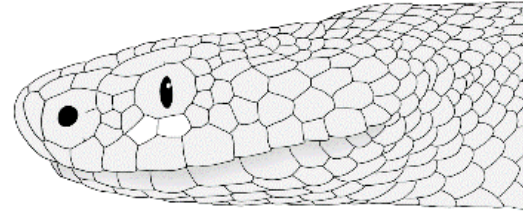

Enkele of gedeelde anale
schub?

Adder: kenmerken

- max. 78 cm, veelal tot ca. 60 cm
- gekielde rugschubben
- pupil verticaal gespleten ('katten oog')
- neus vlak tot licht opstaand, niet afgerond
- veel kleine schilden bovenop kop
- ongedeelde schub voor cloaca

Adder: kenmerken

- robuuste bouw ('dik en kort')
- duidelijk van lijf te onderscheiden kop
- bruine tot grijze grondkleur
- donkere streep van oog naar slaap
- **zigzagband**

Giftig!

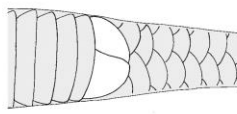
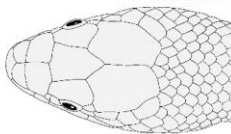
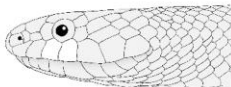
Adder: kenmerken en variatie

Gladde slang

Gladde slang: kenmerken

- max. 75 cm, veelal tot ca. 65 cm
- rugschubben ongekiel
- ronde pupil
- neus afgerond
- vooral grote schilden bovenop kop
- gedeelde schub voor cloaca

Gladde slang: kenmerken

- slanke slang
- geen duidelijk afgescheiden kop
- grondkleur bruin tot grijs
- vlekken of strepen op rug
- donkere streep van neusgat, via oog tot in hals
- donkere vlek op kop

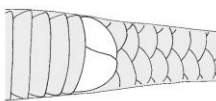
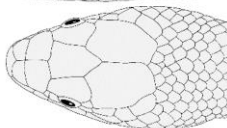
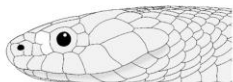
Gladde slang: kenmerken

Ringslang

Ringslang: kenmerken

- vrouwtjes tot 100-120 cm, mannetjes max. 90 cm
- rugschubben gekield
- ronde pupil
- neus afgerond
- vooral grote schilden bovenop kop
- gedeelde schub voor cloaca

Ringslang: kenmerken

- lange slang, niet gedrongen
- geen duidelijk afgescheiden kop
- grondkleur olijfgroen, bruinig tot leigrijs
- gele ring met zwarte vlekken erachter
- op rug en flanken vaak zwarte vlekjes

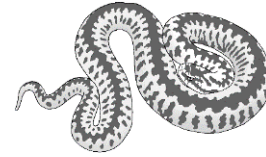
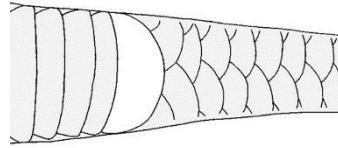
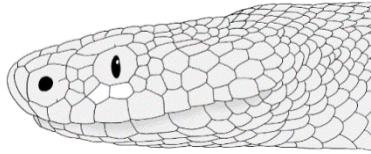
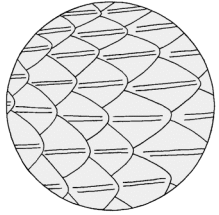
Ringslang: kenmerken

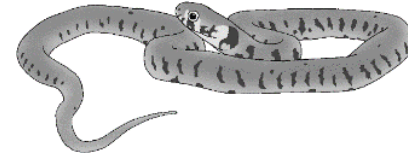
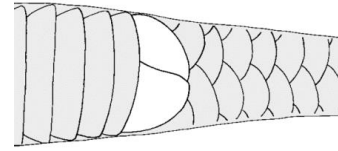
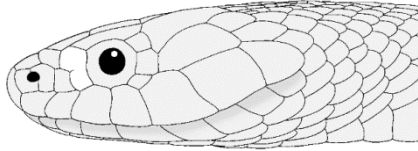
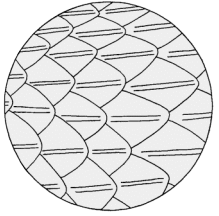
Variatie en proporties

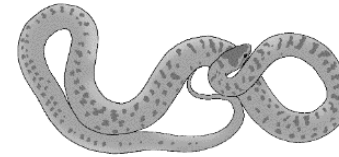
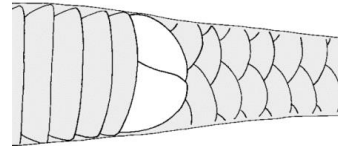
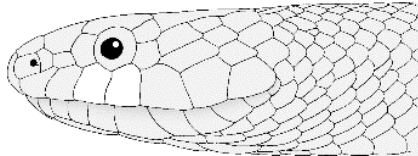
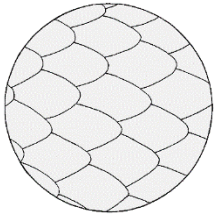
Samenvatting herkenning slangen

Adder

Ringslang

Gladde slang

Rugschubben

Pupilvorm

Anale schub

Kleur, tekening, bouw

Hier worden wij blij van!

RAVON Academy 2024

- 258 deelnemers
- Net afgerond, maar meerderen al donateur
- Ook hebben enkelen zich al aangemeld als vrijwilliger!

Sneak preview evaluatie (N=48)

Oordeel over eigen kennis vóór cursus: 4,8

Oordeel over eigen kennis ná cursus: 7,6

Inhoud cursus: 8,3

Uitstraling presentaties: 8,3

37% jonger dan 40

52% jonger dan 50

21% wil waarschijnlijk of zeker RAVON-vrijwilliger worden

Hier worden wij blij van!

“Goede cursus. Heb niet alleen meer geleerd over reptielen maar heb er ook meer oog voor gekregen. Weten is liefhebben zeg maar.”

“Ik ga kijken of er kilometerhokken in de buurt zijn die nog een controle nodig hebben!”

“Erg fijne cursus! Fijne video's.”

“Door deze cursus heb ik een nieuwe passie ontdekt; ‘herpen’! Ik ben sowieso al een dieren- en natuurliefhebber en reptielen hebben mij altijd al gefascineerd, maar ook heb ik ze altijd een beetje spannend gevonden. Door deze cursus is mijn nieuwsgierigheid alleen maar groter geworden.”

Dankzij de reptielencursus heb ik 3 fraaie en 1 echt geweldige waarneming gedaan!

Twée keer zandhagedis, één ringslang, en als grote klapper een Gladde slang!!! 🥳

“Toegankelijke cursus met zeer leerzame lesvideo's. Mijn kennis van de Nederlandse reptielen is echt sterk verbeterd. Ik ben nu tijdens wandelingen beter gaan opletten en heb inmiddels een hazelworm, ringslang en adder gezien.”

“Ik vond het een erg leuke cursus. Hartelijk dank! Ik merk dat ik nu veel alerter ben op reptielen en heb al een paar waarnemingen op Waarneming.nl gezet.”

“Hele fijne, laagdrempelige cursus die, mede dankzij de enthousiaste docenten, zorgt voor een leuk basisniveau van Reptielen.”